

Titel: Gavebrev for Velædle Hr. Niels Jacobsøns og Mad. Anna Maria Wandborgs Gave, paa To Tusinde og Fem Hundrede Rixdaler. Dat : Lemvig den 20 Januari 1774.

Citation: "Gavebrev for Velædle Hr. Niels Jacobsøns og Mad. Anna Maria Wandborgs Gave, paa To Tusinde og Fem Hundrede Rixdaler. Dat : Lemvig den 20 Januari 1774.", i *Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 23*, Viborg, 1774, s. 1. Onlineudgave fra Trykkefrihedens Skrifter: https://tekster.kb.dk/text/tfs-texts-2_023-shoot-workid2_023_018.pdf (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Luxdorps samling af trykkefrihedens skrifter 1770-1773: Række 2 bind 23

Ophavsret: Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse.

[Læs Public Domain-erklæringen](#)

**Gavebrev,
for
Velædle Hr. Niels Jacobsøns
og
Mad. Anna Maria Wandborgs**

Gave,

paa

To Tusinde og Fem Hundrede Rixdaler.

Dat. Lemvig den 20 Januari 1774.

Viborg. 1774.

2
3

Udi den Hellige

Treefoldigheds Navn,

haver vi underskrevne Ægte-Folk, Niels

Jacobsøn og Anna Maria

Wandborg, Borgere og Indvaanere i Kjøbstedet Lemvig, udi Riiber Stift, med vores eeneste og kiære Søns,
Jens

Wandborg de Stiernhielm til

Cabbel, hans Raad, Villie, og Samtykke, samt i Betragtning af de store Velgierninger, den

4

grundgode GUD, fra vores Barndom af og indtil nu, i vores høie Alderdom, saa naadelig og i saamange
Maader haver beviist os, bortskienket, ligesom vi og herved Legere og bortgive: Een Capital af 2500
Rixdaler, skriver, To Tusinde og Fem Hndrede Rixdaler,

hvoraf Renten (undtagen af de Fem Hundrede Rixdaler, som efter denne Fundatses videre Formældning,
deels er udbetalt, og det øvrige, straxen efter vores Død, bliver udbetalt) derefter Fem proCento at regne,
aarlig kan blive 100 Rixdaler, skriver Et Hundrede Rixdaler, hvert Aar skal udbetales og distribueres, som
følger:

5

1ste Post.

Fem Præste-Enker nyder aarlig hver Ti Rixdaler, hvilken Gave tager sin Begyndelse, naar den af Os
Længstlevende ved Døden er afgangen, da Eieren af Nørre Nissum Sogns Konge-Korn- og Qvæg-Tiende,
beplygtes at udbetale til hver Aars Mikelsdag bemelte Halvtredsindstyve Rixdaler, der udgjør til hver Enke Ti
Rixdaler som forhen meldt er.

2den Post.

For nærværende Tid ansættes til disse Renters Nydelse Hr. Borgens Kiæreste i Tørring, Hr. Søren Haahrs Kiæ-

6

reste i Lemvig, Hr. Hassings Kiæreste i Gudom, Mad. Taarup af Tørring og Mad. Janus Schouboes i

Bøufling; Mens som det mindst er at formode, at de alle, ved den Tiid, da Renternes Distribution, første Gang, tager sin Begyndelse, skulde være i Enkestanden, ei heller, nu kan vides, om een eller fleere af dem, paa saadan Tiid, allerede ved Døden kunde være bortkaldet, saa skal dermed i slig Tilfælde forholdes, som følger. Saa mange som af benevnte Fem Madamer, ved første Distributions Tiid, ere Enker, nyder hver Ti Rixdaler, til den i Første Post bestemte Tiid; ere da allerede nogle af dem ved Døden afgangne, forholdes dermed, som, om forefaldende Vacancer, i næstfølgende Tredie Post er meldet; Men de som endnu ei

7

ere Enker, naar den af os Længstlevende ved Døden afgaaer, kan ei heller vente sig noget af Renterne, før de kommer i Enkestand, thi imidlertid, overlades det til bemelte vores Søn, samt Sognepræsten i Lemvig, at uddeele samme

Renter til Fem andre fattige Præste-Enkeri

Skodborg og Wandfuld Herreder, eftersom Distributionen strax skal skee; efter den Længstlevendes Død til næste Mikeli; omendskiønt nogle af de benevnte 5 Madamer ei vare Enker; Men om vores Søn ved Døden skulde afgaae, førend de alle Fem bleve Enker, da

skal Provsten for Skodborg Herred, med Sognepræsten i Lemvig, samt den nærmeste af vores Paarørende, være Directeurer, hvilken Foranstaltning, dog igien cesserer, ligesom de, i denne Post benævnte,

8

Exspectanter efterhaanden i Enke-Stand maatte indkomme.

3die Post. Og som der da stedse bliver Fem

Præste-Enker, som nyder hver aarlig Ti

Rixdaler, da skal, saasart nogen Vacance, enten ved Giftermaal, Dødsfald eller andre vigtige Aarsag er, indfalder, i den afgaaendes Sted, det første mueligt, udmældes den meest trængende

og upaaklagelige Præste-Enke i Skodborg eller Wandfuld Herreder; Skulde det ellers uventelig indtreffe, at ingen trængende Præste-Enker i bemelte Herreder maatte være til, ved forefaldende Vacancer, da

om nogen anden Præste-Enke af vo-

9

res Familie eller Paarørende uden for bemelte Herreder maatte være til, skal denne, frem for andre, nyde den Vacante Portion, men skulde ingen Præste-Enker, af vores Paarørende uden for bemelte Herreder befindes, da maae Portionen ei heller komme

uden Herrederne, men i saa fald deeles imellem tvende skikkelige Degne-Enker,

som beholde samme, saalenge de leve, i anstændig, Christelig og uforargelig Enke-Stand, dog, naar formedelst Dødsfald, eller anden Aarsag Vacance indfalder, gaar Pensionen igien først den eene, og dernest den anden, halve Part, som udgjør een heel Portion til Præste-Enker som

melt; Ved Valg til Pensioners Nydelse bliver stricte i agttaget, at vores Familie og

Paarørende af Præste- eller Degne-

10

Enker, som melt, i alle Tilfælde præfereres

fremmede.

4de Post.

Til Directeurer for benevnte Legatum, Renternes Distribution, Udmældelse ved forefaldende Vacancer, og alt hvad, i dessens eller andre Henseende, i nogen Maade, maatte dependere, udmeldes og beskikkes herved velbemelte

vores kiære Søn, Jens

Wandborg de Stiernhielm, tilligemed Sogne Præsten i Lemvig, og Provsten over Skodborg Herred,

som den Tid ere eller bliver, mens naar vores Søn ved Døden afgaaer, da indtræder i hans

Sted Provsten over Wandfuld Her-

11

red, som tilligemed Provsten over Skodborg Herred og Sognepræsten for Lemvig og Lem Menigheder, uden nogen Betaling derfor at nyde, vilde paatage sig Directionen, som meldt er, og som de med en frelst Samvittighed for den Almægtige GUD, og een hver af vores Paarørende, som det vilde paatale og tilsee, kan være bekiendt.

5te Post.

Denne Foundation skal læses og protocolleres baade ved Lemvigs Bye-Ting, samt ved Skodborg og Wandfuld Herreders Ret, og derefter med sine Paaskrifter indføres allerførst i 2de af os og vores kiære Søn indrettet, pagineret, giennemdraget og for-

12

seglet Protocoller, hvilke Protocoller skal blive den eene i vores kiære Søns Gjemme, eller efter hans Død i hans nærmeste Slægts Gjemme, den anden i Herreds-Propsternes, og skal derudi end videre indføres, og af Directeurerne, ved Dag og Datum, underskrives, hvad som i Henseende bemelte Gave, dessens Renter, Udmældelse ved forefaldende Vacancer, med videre maatte passere; Iligemaade, skal 2de verificerede Gienparter heraf, indsendes til Stiftets høie Øvrighed

S. T. Hr. Stiftbefalnings-Manden og Biskopen i Riibe, som

naadigst og højgunstigst vilde behage at være Oberdirecteurer, og nøie paasee, at vores Villie i alle Deelee, saavel i foregaaende som efterfølgende Poster, bliver opfyldt og efterlevet, GUD til Ære, og de Fattige til Hielp i deres Nød og

13

Trang, og maatte, i saadan Henseende, bemelte Gienparter henlægges og bevares, i Skiftets verslige og geistlige Archiver; Naar høistbemelte Herrer Oberdirecteurer, for godt befinder at blive underrettet, om noget denne Fundatses Indhold og Efterlevelse angaaende, skal saavel Directeurerne, som andre Vedkommende, meddeele, ald den Underretning og Oplysning, som maatte forlanges.

6te Post.

Vi have allerede bortskienket til et

Orgelverks Forfærdigelse i Lemvigs Kirke Fem Hundrede Rixdaler, hvoraf de To Hundrede Rixdaler, allerede forrige Aar, af os ere udbetalte, og Resten,

14

de Tre Hundrede Ripdaler straxen at

skal udbetales af vores Boe, ester den af os Længstlevendes Dødsfald, efter den med Velærværdige

Hr. Søren Haar, Sognepræst for Lemvigs og Lem Menigheder, Sal. Hr. Byefoged Sørensen og Hr. Peder Schmith, som Kirkens

Værge, oprettede skriftlige og muntlige

Forfatning, hvorefter vi beholder den øverste

indlukte Stoel, hvor det gamle Orgelverk tilforn

har staaet, saa længe vi leve, og vi, eller nogen

af vores Familie, eier vores, lige Synden for
Kirken beliggende, og nu iboende Gaard, alt
uden nogen Indfestning, eller aarlig Afgift, af
bemelte Stoel at svare, og forbeholde os ald
Ret til bemelte øverste indlukte Stoel, og det
paa saadan Maade og saalænge, som ovenmelt er.

15

7de Post.

I Anledning af een Kongelig allernaadigst Bevilling af 16 April 1762, angaaende hvorledes med vores Begravelse og Jordefærd skal forholdes, have vi bortgivet Renten af Fem Hundrede Rixdaler, som bliver aarlig Fem og Tive Rixdaler, til Lemvigs Byes

Fattige, hvormed i Henseende til Distributionen og alt forholdes ligesom med Renterne af de Fem Hundrede Rixdaler, hvilke afgangne Kammerraad Mathias Petersens Enke-Frue, nu Salig Anna Maria, som var vores Moder og Sviger-Moder, til bemelte Lemvigs Fattige, i samme Henseende haver bort-

16

givet, og tager bemelte Gaves Uddeelse sin Begyndelse til Paaske 1774 den halve Deel, og den øvrige halve Deel efter den Længstlevendes dødelige Afgang, dog er det at forstaae, at

bemelte Gaves halve Deel bliver uddelet i tvende Terminer, de 6 Rixdaler 24 Skilling til Paaske og de øvrige 6 Rixdaler 24 Skilling til Mikkelsdag, og naar Gud os bortkalder, da

12 Rixdaler 3 Mark dansk til hver Termin.

8de Post.

Endnu legeres herved til Nørre Lem

Sogns Fattige Tre Hundrede Rixdaler hvoraf Renterne til 5 proCento beregnet bliver aarlig Femten Rixdaler, hvilke Femten

17

Rixdaler uddeles til de Fattige og Nødlidende i bemelte Sogn, og derved iagttages, at de Armeste, Høistaldrende og Nødlidende, samt Sengeliggende, nyder meere, end de, der noget kan fortiene, alt efter Cabbel Eieres og Sognepræstens beste Skiønsomhed,

Distributionen skeer, halvdeelen til Paaske 1774, og den øvrige halve Deel efter vores Død, da det staaer til os, saalænge vi lever, at distribuere det, til hvem vi vil, men efter begge vores dødelige Afgang, bliver det, som meldt, Cab

bel Eieres og Sognepræstens Pligt,

at opfylde og efterleve denne Postes Indhold, dog er det tillige at observere, at disse halve Renters Uddeelse, skeer til Paaske 1774 halvdeelen som er Tre Rixdaler Fire Mark og Otte

18

Skilling, og den 2 den halve Deel til Mikeli nestefter, mens efter begge vores Død bliver det til hver Termin dobbelt, eller Syv Rixdaler og Tre Mark. Det er end viidere at iagttage, at om i andre Sogne skulde findes, nogle af Godsets Fattige, som vare saa usle, og arme, at de ei kunde ernære sig, med den Almisse, de nyder af det Sogn, de opholder sig udi, maae de og nyde noget af dette Legatum; dog saaledes, at

Lem Sogns høitregende Fattige har

Fortriin, frem for andre Sognes Fattige,

under Gaarden henhørende.

9de Post. Endelig skienker og bortgiver vi til vores

og vor Søns Begravelses Vedligeholdelse i Lem Kirke, som er bygget

19

paa den Nordre Siide af Kirken, hvor Vaaben-Huuset tilforn var, 200 Rdlr. skriver To

Hundrede Rixdaler, som skal blive indestaaende

udi een os tilhørende Gaard, Lem

Kirke-Gaard kaldet, beboes af Niels Rielsøn, staaer for Hartkorn 6 Tønd. 2 Skiepp. 1 Fierdk. 2 Alb. baade det som er Kiøbsted Jorder, Tiende- og utieude- frie, og skal bemelte Gaard, alletider, være som første Prioritet for

bemelte To Hundrede Rixdaler, og stedse være combineret med Lem Kirke, hvilke Ti Rixdaler afkortes i Landgilden, og bemelte Lem Kirkes Eiere samme at nyde, og maae ingen, i hvo det være maae, enten af Slægt, Svogerskab, eller andre, under hvad Navn som foregives, indsættes i samme Begravelse, uden aleene Mig og min Kone, vores Søns afgangne

20

Hustrue og Barn, som nu er der, tillige vores Søn, naar han ved Døden afgaaer; Og skulde han ei indlade sig i Ægteskab, maae ingen fleere, end førbemelt er, indkomme i samme; Mens om han indlod sig i Ægteskab, da hans Kone og de Børn som de sammen avlede, og ellers ingen i hvo det være maatte. Af bemelte Ti Rixdaler giver Kirke-Eieren aarlig To Rixdaler til hver Nye-Aar, til

Degnen for bemelte Lem Sogn, for at holde reent

i Begravelset, hvilket bemelte Degn Tre Gange om Aaret i det ringeste, nemlig til de Tre store Høitider, besørger forsvarlig forrettet saavel med at afstøve Kister og Skamler, som og at holde Begravelset frie for Spindelveve, Støv eller anden Ureenhed, Vinduerne derudi at tvette og reenholde, Gulvet at feie, og om

21

nogensinde skulde blive givet Lyse-Krone til Begravelset, da samme til bemelte Høitider at reenholde.

De øvrige Otte Rixdaler bliver til Begravelsets ind- og udvendig

Vedligeholdelse, der bør og skal være saaledes.

a) For alleting holdes Blyet og Træ-Værket

under Blyet, tillige med Gesimsen under Blyet, saaog den muurede ovale Runding, hvor Blyet er paalagt, saa tet, at intet Vand, Snee eller Regn deraf, og derved, kan indkomme, saavel som ogsaa Vinduerne, saa tette, at Regn eller Snee-Fog ei af dem kan ind-trænge, eller paa Muuren nedrende, somkunde beskadige Muuren.

b) Muuren forsynes og vedligeholdes, inden og

uden, med forsvarlig og jevnlig Udspekning, samt nye Blye, naar samme paa Taget maatte behøves, og Muursteene til

22

Muuren, hvor mindste Mangel kunde findes.

c) Gulvet maae altid holdes jevn og i god stand, i fald de lagte Fliiser skulde siunke, eller forfalde.

d) Begravelset skal kalkes indvendig een Gang hver Sommer og imidlertid det skeer, skal Kisterne tildækkes, at ingen Kalk-Pletter kommer derpaa; hvad Kalk der ellers paa Gulvet, Vinduer, Dørre eller andre Stæder spildes, skal, strax efter Kalkningen er forbi, aftages og aftvettes.

e) Naar een eller fleere, af Kisterne nogensinde bliver saa forfaldne, enten af Forraadnelse, eller andre Tilfælde, at de ikke skiønnes, at være i tilbørlig Stand eller udvortes Anseende, da skal i deres Sted gode nye Kister bekostes, iligemaade Pladerne dertil med sin første Preg, om behøves,

23

og det saa forsvarlig, at de gamle Kister udi de nye kan rummes. Naar den yderste igien med Tiiden forfalder, da skal den borttages, og i steden gøres een Nye, hvorudi atter den gamle Kiste med vores Støv og Been kan nedsættes, og saaledes continueres saalenge Lem Kirke og Lem Sogns Kirkegaard er til.

f) Skulle Sogne-Degnen, for Lem Meeninghed, forsømme een eller flere af de Pligter, som ham i denne Postes første Membrum ere paalagte, næst efter hvor de To Rixdaler findes anførte, da, men ellers ikke, maae Lem Kirkes-Eiere selv beholde samme To Rixdaler aarlig, imod han forsvarlig eterlever, og i alle Dele opfylder, hvad som om Degnen melt og anordnet er.

24

g) Dersom Lem Kirkes-Eiere nogensinde skulle forsømme, eller i mindste Maade, være uvillig eller efterladet, i at opfylde og eflve alle de Pligter, Punkter og Clausuler, som udi denne 9de Post er mentioneret, enten i Henseende til sig selv eller Degnen (thi Kirke-Eieren staaer til Ansvar for dem begge) da bede vi, at vores Paarørende, og efterlevende Slægt eller Svogerskab, saalenge nogen er til, og i hvormange Leed det end maatte være udi, hermed undertiden, og saa ofte, een eller flere af dem, det maatte behage, vilde have den allernøieste Inspection; og dersom nogen Forseelse eller Efterladet, som melt, i mindste Maade maatte befindes, skal bemelte Kirkes Eiere, uden nogen Forskaan-

25

sel, ikke aleene miste Gaarden med alle dens Indkomster, Rettigheder og Herligheder, men endog være pligtig, efter et lovligt Syn, at afgive saa mange Penge, som Begravelsets Brystfældighed, Istandsettelse, Forsømmelse, og her formedelst foraarsagende Omkostninger, kan beløbe sig; hvilken Gaard og Penge, som melt er, skal tilhøre den af bemelte vores Paarørende, som vil paasee og paatale Sagen, hvorimod denne da sætter Begravelset istand, og ellers er samme Pligter i alle Maader undergiven, som Kirke-Eieren og Degnen findes foreskrevne. Saaledes maae altid vores Paarørende, som melt er, have Inspection med den, der staaer for Begravelsets Vedligeholdelse. Men om ingen

26

af vores Paarørende er til, som vil lade sig denne Sag være angelegen, maae en Fremmed, og ellers Uvedkommende, antage sig Inspectionen, og have samme Ret og Rettighed, som een i Slægt eller Svogerskab Paarørende, hvilket saaledes, stedse og alletider, skal Continuere. h) Ved forefaldende Forandringer af Lem Kirkes Eiere, bliver det alletider den Kjøbende tilladt, i Kjøbe-Summen at decortere saa meget, som Begravelsets Mangel eller Brøstfeldighed sig paa saadan Tid kan beløbe, thi kan altsaa Lem Kirkes-Eiere aldrig faae Aarsag at klage, om ham noget ubehageligt formedelst hans egen Forsømmelse, maatte vorde tilføiet.

27

10de Post.

Det beløber sig da saaledes i alt den

Capital To Tusinde og Fem Hundrede Rixdaler, som vi i følge denne Fundats haver legeret, og hvoraf de Fem Hundrede Rixdaler til et nyt Orgelverks

opbyggelse i Lemvigs Kirke deels er udbetalt, og Resten straxen efter vores dødelige Afgang; som 6te Post tydelig formelder, saa derfor ingen videre Forsikring behøves, eller Renter beregnes, men for de øvrige To Tusinde

Rixdaler, samt Renter Fem pro Cento / der aarlig kan blive Et Hundrede Rixdaler, udlægges herved Først; for det eene Tusinde Rixdaler, til fattige Præste-Enker; Fem Hundrede Rix-

28

daler til Lemvigs Byes Fattige; og Tre Hundrede Rixdaler til Lem Sogns

Fattige, som i følge, Første, Syvende og Ottende Postes Formeldning kan blive Capital

Et Tusind og Otte Hundrede Rixdaler, og aarlig Renter Halvfemsindstive Rixdaler, Nørre Rissum Sogns Konge Korn- og Qvægtiende, hvilken Sogns

Kongetiende der er ansat for Hartkorn 28 Tønder hermed perpetueres, som første Prioritet, og uforanderlig Forsikring for ovenmelte Capital og aarlig Renter til rette Tiider. For det Andet

for de To Hundrede Rixdaler til Begravelsets Vedligeholdelse og Tilsyn i Lem Kirke efter 9de Postes Formeldning,

findes, een Bondegaard, Lem Kirkegaard

kaldet, udlagt, og, som første og eeneste

29

Forsikring, herved til bemelte Begravelse perpetueres, saa intet viidere derom bør at erindres. Og da vi nu tillige med vores elskelige kiære Søn, saaledes som foreskrevet findes, Den Treenige GUD, og hans allerhøieste Navn, til ære, Lov og Pris, Hans Huus og Helligdom til Ziir og Prydelse, Enker til Husværelse, samt de Fattige og Nødlidende til Hielp i deres Alderdom, Skrøbelighed og Elendighed, i ald Christelig og redelig Hensigt, haver bortgivet fonevnte Capital med sine Renter, og derover indrettet denne Foundation, saa nøie og vel som os haver været mueligt, saa haabe vi og at vores Efterkommer, det være sig Øvrigheden, vores Paarørende eller andre, i alle Maader tager saadan vores Indretning og sidste Villie, under saa naadig, høigunstig og kierlig Varetægt og Beskyttelse, som De ikke aleene i dette Liv, men end og paa den store Doms Dag, med reen Samvittig-

30

hed, agter at forsvare. Dette bekræftes under vores og meerbemelte bores kiære Søns Hænder og hostrykte Signeter, og have vi desuden formaaet

Hr. Ryberg og Hr. Brønlund,

mine kiære Medborgere og Indvaanere her i Lemvig, med os til Vitterlighed at underskrive og forseigle. Dat. Lemvig d. 20 Januarii 1774.